

Preschaints

43 votantas e votants

Tractandas

- 1 Tscherna dals scrutinadurs**
- 2 Approvaziun d'ün contrat da concessiun da dret d'aua per l'adöver per la producziun da forz'electricica idraulica illa Val Sagliains a Susch a favur da l'OESS SA (Ouvra Electrica Susasca Susch SA)**
- 3 Approvaziun da prolungaziuns da contrats da concessiun a favur da la Sosa gera SA**
 - 3.1 Aggiunta al contrat da concessiun per l'explotaziun da gera e da sablun our da l'En a Sosa a favur da la Sosa gera SA per la dürada da s-chars 15 ons fin e cun ils 31 december 2046**
 - 3.2 Aggiunta al contrat da concessiun pel prelevamaint d'aua our da l'En a Sosa a favur da la Sosa gera SA per la dürada da 15 ons fin e cun ils 31 december 2046**
- 4 Approvaziun d'üna cuvegna da prestaziun culla regiun Engiadina Bassa / Val Müstair per la perioda dals 1-5-2026 fin 30-4-2033 (7 ons) pel ramassamaint da las immundizchas da chasa in l'import directiv dad 78'000 chf/on, v.d. in l'import cumplessiv da 546'000 chf per la dürada da la cuvegna**
- 5 Approvaziun d'ün credit supplementar d'investiziuns in l'otezza da 440'758.56 chf per las fabricas dal provedimaint d'aua in Sarsura (7101.5031.22)**
- 6 Comunicaziuns e varia**
 - 6.1 Comunicaziuns**
 - 6.2 Varia**

Il president cumünal Domenic Toutsch ha salüdà a las votantas ed als votants a la prüma radunanza cumünala da quist on. El ha constatà cha la bannida es gnüda protramissa a temp. Sainza dumondas da müdamaints da la glista da tractandas vala tala sco approvada.

Il protocol no. 2/2025 da la radunanza cumünala dals 18 december 2025 es stat publichà fin als 17 schner 2026. Dürant il temp da publicaziun nu sun entradas ingünas protestas cunter il protocol. Cun quai vala il protocol sco approvà.

1 Tscherna dals scrutinadurs

Sco scrutinadurs in sala sun gnüts tschernüts Meverick Kuntner e Martina Rest.

2 Approvaziun d'ün contrat da concessiun da dret d'aua per l'adöver per la producziun da forz'electricica idraulica illa Val Sagliains a Susch a favur da l'OESS SA (Ouvra Electrica Susasca Susch SA)

L'Ouvra Electrica Susasca Susch SA (OESS) ha inoltrà üna dumonda da concessiun da dret d'aua (Wasserrechtsverleihung) per l'aua da la Val Sagliains.

Il cussagl administrativ da l'OESS ha analisà la pussibilità da far adöver da parts da l'aua da Sagliains per prodüer forz'electricica idraulica. Il proget sumaglia fich ferm a tal realisà cun success da l'OE Sarsura. Previs es ün implant d'inchaschamaint illa Val Sagliains sün raduond 1735 msm ed üna centrala da producziun cun üna turbina sün 1442 msm. Quista es previsa in vicinanza da la punt da l'aua da Sagliains pro'l portal süd dal tunnel dal Vereina. La lingia da pressiun es previsa cun üna lunghezza da 1370 m. La producziun da forz'electricica es previsa cun 5'800'000 ukw (5.8 ugw), quai chi correspuonda raduond a la mità dal consüm da forz'electricica da la fracziun da Zernez obain bundant al consüm annual da las fracziuns Susch e Lavin. La quantità d'aua chi's dovra sarà pro 800 l/s (Ausbauwassermenge). La prestaziun installada es pro 1'800 kW-e (installierte Leistung).

Id es pussibel da realisar l'ouvra eir sainza contribuziuns davart dals programs da promoziun da similis implants. Implü po l'OESS svesch finanzia resp. garantir la finanziaziun sur lur chapital. Ils cuosts previs d'investiziun s'amuntan a 6.9 miu. chf. Ils respunsabels da l'OESS tschercharan pussibilitats da trar a nüz pussiblas novas contribuziuns.

La rendita annuala, chi influenzescha il quint annual da l'OESS e cun quai eir indirect il benefit cha'l cumün po spettar da l'OESS, es previsa cun 88'000 chf per on.

L'OESS prevezza d'inoltrar in seguit a la decisiun tras la radunanza cumünala la dumonda da fabrica (Plangenehmigungsgesuch) ed uschè lavurar inavant vi da quist proget.

Pel Cumün da Zernez nu daja praticamaing ingüns ris-chs cun conceder quist dret da retratta d'aua (Wasserrechtsverleihung). La decisiun da fabrica resp. da realisaziun da l'ouvra davo ün eventual permiss da fabrica tira il cussagl administrativ da l'OESS SA.

Il president dal cussagl administrativ da l'Ouvra Electrica Susasca Susch, Markus Hintermann salüda a la radunanza cumünala e s'ingrazcha per la pussibilità da preschantar quista saira il proget surnomnà. El dà ouravant ün riassunt dal svilup e da las investiziuns d'importanza da firma OESS SA e muossa via sün ün pèr cifras indicativas da tala. Markus Hintermann infuorma a la radunanza cumünala plü detaglià sur dal proget da l'ouvra electrica Sagliains e resüma divers puncts descrits survart. Cün ün plan da survista spiega el ils detagls da la planisaziun dal proget.

El declera cha quista saira nu vaja per üna dumonda da fabrica, dimpersè per la decisiun da princip per la retratta d'aua e per la producziun da forz'electricica idraulica illa Val Sagliains sün territori dal Cumün da Zernez. Scha la radunanza cumünala approva quista saira il contrat da concessiun, lura es il prossem pass la dumonda da fabrica resp. da proget. La basa fuorma il plan directiv d'energia chantunal. Markus Hintermann spiega cha'l cussagl administrativ vegn a decider davart la fabrica e realisaziun da l'ouvra cur cha tuot ils criteris, eir economics sun accumulìs.

Ün votant dumonda che cha'l manzunà «BLN-Gebiet» significha precis. Markus Hintermann exprima chi's tratta d'ün prà süt, chi'd es gnü inventarisà sco «Bundesinventar der Landschaften und Naturdenkmäler». La cuntrada vala sco fich preziosa e d'importanza naziunala, nun es però ün territori da protecziun.

Ün oter votant es skeptic invers las masüraziuns fattas da l'aua da la Val Sagliains. El nu craja propcha a las calculaziuns dad 800 l/s. Il perit exprima cha tenor sias valütaziuns e las experienzas fattas, tanter oter cun l'OE Sarsura es el persvas cha las calculaziuns sun valablas e pon gnir rajiuntas.

Ün ulteriur votant voul savair quant grond cha'ls territoris da las ouvas da Sarsura e da Sagliains sun. Markus Hintermann spiega cha pro l'OE Sarsura sun quai 13 km² e pro la planisada OE Sagliains 11 km².

Ad ün votant interessa scha'ls vadrets - chi sun üna fich importanta resursa - sun eir gnüts resguardats illa planisaziun dal proget. Il president dal cussagl administrativ da l'OESS SA conferma cha'ls vadrets e las consequenzas dal müdamaint dal clima sun gnüdas trattas in consideraziun.

Il prossem votant s'interessa quanta forz'electricica chi vain prodüta d'ürant l'inviern. Markus Hintermann spiega cha l'ouvra prodüa raduond 75% da la forza d'ürant la stà e 25% d'ürant l'inviern.

Il listess votant dumonda quant ota cha la rendita sül chapital agen es previssa. Actual nu vain calculà cun ingün fit sül chapital agen. La rendita dal chapital agen vegn pür calculada cur chi vain prodüt forz'electricica ed scrit ün guadogn.

Ün votant as dumonda schi's survain insomma ün permiss da fabrica per ir tras il cuntegn da la prada sütta (Trockenstandort) chi'd es part da l'inventar naziunal (BLN). Tenor Markus Hintermann es quist ün factur fich central. Ün permiss es pussibel, però cun divers obligs e cundiziuns.

Ün ultim votant voul savoir daplü sur da las masüras da compensaziun per l'ouvra planisada da Sagliains, ma eir per l'ouvra già realisada da Sarsura. Domenic Toutsch declera cha las masüras da compensaziun per l'OE Sarsura sun amo pendentas, la munaida es però missa da la vart per tillas realisar. Actual van amo trattativas tanter il cumün e l'Uffizi per la natüra e l'ambiaint dal chantun Grischun. Las masüras da compensaziun per l'OE Sagliains nu sun amo fixadas, però planisadas.

Il president cumünal ingrazcha a Markus Hintermann per sias spiegaziuns. El agiundscha cha'l Cumün da Zernez es in possess da 90% da las accias da l'OESS SA chi ha la respunsabiltà per la realisaziun dal proget. Al cumün rapreschaintan i'l cussagl administrativ actual Irma Tognini, Duosch Städler e Stefan Bühler.

La radunanza cumünala ha approvà cun 40 vuschs schi e 3 vuschs na il contrat da concessiun da dret d'aua illa Val Sagliains a Susch a favur da l'OESS SA (Ouvra Electrica Susasca Susch SA) per la produczion da forz'electricica idraulica per la d'ürada da 60 ons sco descrit e preschantà.

3 Approvaziun da prolungaziuns da contrats da concessiun a favur da la Sosa gera SA

- 3.1 Agiunta al contrat da concessiun per l'explotaziun da gera e da sablun our da l'En a Sosa a favur da la Sosa gera SA per la d'ürada da s-chars 15 ons fin e cun ils 31 december 2046**
- 3.2 Agiunta al contrat da concessiun pel prelevamaint d'aua our da l'En a Sosa a favur da la Sosa gera SA per la d'ürada da 15 ons fin e cun ils 31 december 2046**

La Sosa gera SA a Zernez es actualmaing fatschendada culla dumonda (da fabrica) per ragiundscher ün permiss chantunal da gestiun per l'explotaziun (Erneuerung Abbaubewilligung) pel perimeter d'explotaziun En. Sco chi para po il Chantun Grischun conceder ün permiss chantunal correspondent cun üna d'ürada minimala da 10 ons be scha la concessiun cumünala per l'explotaziun da material (gera e sablun) our da l'En vala eir d'ürant almain il medem temp. Quai nun es pel mumaint il cas. La concessiun cumünala correspondent a scada sül 1. marz 2031, quai sun uossa amo (be plü) raduond 5 ons.

In lügl 2025 ha la Sosa gera SA inoltrà üna dumonda per explotar gera e sablun eir in futur our da l'En.

Reguardond la situaziun manzunada ed eir il fat, cha'l contrat da dret da fabrica tanter il Cumün da vaschins Zernez e la Sosa gera SA chi definischa vairamaing ils detagls per l'adöver da quella parcella in Sosa (parcella no. 278 (DF 1261)) düra amo fin la fin dal 2046, as voul prolongar las concessiuns per l'explotaziun da gera e sablun, ma güst eir la concessiun da prelevamaint d'aua our da l'En – quella scada nempe eir sülla fin dal 2031 – fin la fin da l'on 2046.

Quist agir dà sgürezza da gestiun a la firma Sosa gera SA chi'd es ün'importanta firma in cumün. Il cumün po cun quist agir definir ils adövers (concessiuns etc.) fin la fin dal 2046 e cun quai dar temp avuonda a las proschas instanzas da discuter, trattar e decider sur dal futur da quist areal in Sosa a partir dal 2047.

Ils puncts d'adattar in quist mumaint sun il seguaints:

I – Concessiun per l'explotaziun da gera e sablun our da l'En sül territori dal Cumün da Zernez (A)

	<i>actual</i>	<i>remarchas</i>	<i>nouv</i>
_Dürada da la concessiun	fin 31 december 2031	per ulteriurs s-chars 15 ons	fin 31 december 2046
_Taxa unica da concessiun/contrat			2'000 chf
_Taxa d'explotaziun pauschala fin 10'000 m3	45'000 chf / 10'000 m3 (almain)	indexà	50'000 chf / 10'000 m3 (almain)
_Taxa d'explotaziun per m3 sur 10'000 m3	4.50 chf / m3	indexà	5.00 chf / m3

II – Concessiun da prelevamaint d'aua our da l'En (B)

_Dürada da la concessiun	fin 31 december 2031	per ulteriurs 15 ons	fin 31 december 2046
_Taxa unica da concessiun/contrat			1'000 chf
_Taxa da prelevamaint /da concessiun (250 liters/minuta/on)	5.00 chf / literminuta / on (almain)	indexà	6.00 chf / literminuta / on (almain)

A regard la concessiun da la chava d'amfibolit in Crastatscha es da manzunar, cha la firma Sosa gera SA ha comunicà da vulair inoltrar amo d'urant l'on 2026 üna dumonda da prolungaziun / ingrondimaint da quista chava. Il cumün ha comunicà a la gestiunadra da quista chava, ch'üna prolungaziun sto gnir preschantada in mincha cas bod avuonda ad üna radunanza cumünala e cha tala concessiun sarà previsibelmaing limitada eir fin il plü lösch la fin dal 2046.

La radunanza cumünala ha approvà cun unanimità da vuschs las agiuntas als contrats da concessiun sco descrittas a favur da la Sosa gera SA. Tuottas duos decisiuns d'essan gnir integradas in ün'unica agiunta als contrats actuals e d'essan d'urar fin als 31 december 2046.

4 Approvaziun d'üna cunvegna da prestaziun culla regiun Engiadina Bassa / Val Müstair per la perioda dals 1-5-2026 fin 30-4-2033 (7 ons) pel ramassamaint da las immundizchas da chasa in l'import directiv dad 78'000 chf/on, v.d. in l'import cumplessiv da 546'000 chf per la d'urada da la cunvegna

L'organisaziun Regiun Engiadina Bassa Val Müstair ha suottamiss als singuls cumüns ün'ulteriur sböz d'üna cunvegna da prestaziun per garantir inavant l'organisaziun cumünalva dal ramassamaint d'immundizchas. Quista cunvegna da prestaziun scrouda als 30-4-2026 e sto/dess cun quai darcheu gnir renovada. La nouva cunvegna da prestaziun d'ura 7 ons, dals 1-5-2026 fin e cun 30-4-2033.

Ün votant as dà da buonder co chi's vain a l'import da 78'000 chf/on. Domenic Toutsch declera cha quai es ün import directiv chi vain calculà minch'on tenor cuosts effectivs e tenor l'inchasch da las taxas d'immundizchas. L'import directiv po variar dad on ad on.

La radunanza cumünala ha approvà cun unanimità da vuschs la cunvegna da prestaziun sco preschantada per la d'urada dals prossems 7 ons.

5 Approvaziun d'ün credit supplementar d'investiziuns in l'otezza da 440'758.56 chf per las fabricas dal provedimaint d'aua in Sarsura (7101.5031.22)

La radunanza cumünala dals 22-06-2021 ha approvà ün credit d'investiziun ill'otezza da 1'500'000 chf per sanar e renovar l'inchaschamaint d'aua da baiver illa Val Sarsura. Il proget vegn serrà giò uossa cun cuosts totals, nets da **1'903'755.76 chf** obain 26.9% daplü sco previs.

In tuot sun gnüdas executadas las seguintas lavurs e masüras:

- sanaziun da la funtana Sarsura cun la fabrica d'üna nouva stüva d'aua;
- realisaziun d'ün nouv stabilimaint da regulaziun (in cumbinaziun cun l'ouvra electrica Sarsura);
- realisaziun d'ün nouv stabilimaint per la reduenziun da squitsch;
- rimplazzamaint da la lingia da transport tanter la funtana ed il nouv stabilimaint per la reduenziun da squitsch (790 m);
- rimplazzamaint 8 vascas da serra lung la lingia da transport tanter Crastatscha ed il reservuar Vallatscha;
- lavurs d'adattamaint vi dal reservuar Vallatscha;
- integraziun d'ün nouv sistem da manisaziun e regulaziun.

Las lavurs han per gronda part pudü gnir executadas in cumbinaziun cun la fabrica da la nouv'ouvra electrica Sarsura. Tras quai as haja pudü trar a nüz sinergias e spargnar cuosts ill'execuziun.

Il cuosts implü sun d'attribuir al rimplazzamaint da las diversas vascas da serra lung la lingia da transport. Quistas vascas as haja stuvü rimplazzar causa novas circumstanzas da squitsch, chaschunadas tras la realisaziun dal proget. Displaschaivelmaing nun es quist fat crouda sü al planisader avant l'acconsentimaint dal credit. Implü es gnü interlaschè d'inoltrar a temp üna dumonda per ün credit supplementar. Il cuosts pels rimplazzamaints s'amuntan a 482'890.10 chf. Sainza quistas masüras as vess pudü serrar giò il proget i'l rom dal credit acconsenti. Davart da la sgüranza d'edifizis chantunala (GVG) s'ha pudü retrar contribuziuns a favur dal provedimaint d'aua. Quellas s'amuntan a 37'002.80 chf.

Il manader d'infrastructura Livio Conrad ha preschantà a la radunanza cumünala il proget complex, resümond las masüras e lavurs manadas tras.

La radunanza cumünala ha approvà cun 42 vuschs schi ed üna vusch na il credit supplementar d'investiziun in l'import da 440'758.56 chf per las fabricas dal provedimaint d'aua in Sarsura.

6 Comunicaziuns e varia

6.1 Comunicaziuns

Re- elecziuns cumünalas per la perioda d'uffizi 2027 - 2030

Quist on han lö las re- ed elecziuns per commembers e commembras da las istanzas cumünalas per la perioda d'uffizi 2027 fin 2030. Il prüm scrutin ha lö in dumengia, ils 27 settember 2026 ed ün eventual seguond scrutin es previs per dumengia, ils 29 november 2026.

Inavant es eir gnü rendü attent süllas re- ed elecziuns da la Regenza chantunala sco eir dal Cussagl grond da quista prümavaira, chi varan lö als 14 gün 2026.

Revisiun totala da la planisaziun locala (Ortsplanung)

La revisiun totala da la planisaziun locala es in trais-cha daspö passa 7 ons. La cumischiun da planisaziun cumünala es actualmaing fatschendada culla lavur d'elavuraziun dal rapport da preexaminaziun tras il Chantun GR (Vorprüfungsbericht). Scha tuot va bain, schi's po far quint culla publicaziun d'intervenziun (Mitwirkungsaufgabe) d'urant la stà/utuon 2026. Tuot tenor la quantità e la qualità da las intervenziuns as po far quint da pudair preschentar quist proget da planisaziun a la radunanza cumünala resp. a la votaziun a l'urna d'urant la prümavaira 2027. Davo daja amo la pussibilità da recuorrer cunter quista decisiun. In seguit dovrà la regenza dal Chantun GR amo ün on per l'approvaziun. Davo daja amo la pussibilità da recuorrer cunter la o parts da la planisaziun.

In connex cun la revisiun totala da la planisaziun locala s'infuorma ün votant schi'd es güst, cha cun la revisiun vain eir armonisada la ledscha da fabrica sur tuot las fracziuns dal Cumün da Zernez. Ils respunsabels pon confermar cha quai es il cas.

Ün oter votant vül savair co cha la revisiun da la planisaziun locala tanghescha la planisaziun d'areal Cul a Zernez. Il chanzlist declera cha la planisaziun d'areal Cul, vi da quala s'es uossa eir daspö 12 ons landervia, ha be pitschnas influenzas sülla revisiun da la planisaziun locala. El infuorma ch'üna partida ha fat recuors davant Tribunal superiur a Cuaira.

6.2 Varia

Radunanza cumünala

Il president cumünal infuorma cha la prosma radunanza cumünala ha lö in gövgia, ils 4 gün 2026.

Via Maistra, Zernez

Ün votant dumonda sur dal stadi actual dal proget da sanaziun da la Via Maistra a Zernez. Domenic Toutsch exprima chi's es amo adüna in trattativas e discussiuns cul chantun regard tempo 30 e 50. La planisaziun locala e la planisaziun d'areal Cul nu tangheschan grond a quist proget.

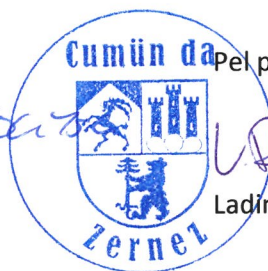
Cun ün ingrazchamaint per la cumparsa e l'interess demuossà giavüscha il president cumünal üna bella prümavaira. Tuots sun invidats ad ün aperitiv cumünaivel.

Dürada da la radunanza:
20:00h fin 21:25h

Il president

Domenic Toutsch

Domenic Toutsch

Pel protocol

Ladina Rodigari

Ladina Rodigari

Publicaziun dal protocol:

24 marz 2026 fin 23 avrigl 2026.

Protestas cunter quist protocol sun d'inoltrar in scrit fin als 23 avrigl 2026 a la suprastanza cumünala dal Cumün da Zernez.